

Budsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026

Arbeiderpartiet

Senterpartiet

Uavhengige
representant

Innledning

Alta kommune er en av få kommuner i nord med befolkningsvekst. Befolkningsendring fra 3. kvartal i fjor til 3. kvartal i år viser en økning med 87 personer til 21158 innbyggere. Det er viktig at vi fortsatt har folketallsøkning. Dette kommer ikke av seg selv, vi må derfor aktivt synliggjøre vår kommune på en god måte for å klare å rekruttere og beholde. Målsettinga er at unge velger å bosette seg her. Det forutsetter at vi har trygge og attraktive arbeidsplasser, god barnehagedekning, gode skoler og gode oppvekstmiljø. Antall årlige fødsler i kommunen svinger en del men er likevel forholdsvis stabilt. For 2022 ser det ut som om antallet vil ligge på rundt 250 fødsler.

Gode politiske veivalg er viktige og en betydningsfull faktor for å skape bolyst. Vi må tilrettelegge for et næringsliv som vil satse på nye arbeidsplasser /investeringstilbud.

I administrasjonens arbeid med budsjett har politiske vedtak og innspill i stor grad blitt hensyntatt og posisjonen har med bakgrunn i dette vektlagt å synliggjøre vår politiske retning i vår verbale del av årets budsjettforslag.

Kommuneøkonomi

Kommuneøkonomien er anstrengt, særlig på de 2 største sektorene helse og skole. Men en kommuneøkonomi kan ikke sees på isolert uten å ta med ytre påvirkninger. Enn så lenge har vi ikke de samme tilstandene som de opplever sør i landet med skyhøye strømpriser, men vi kan ikke forvente at vi skal slippe unna i tida fremover. Uvanlig høye matvarepriser samtidig som renta stiger merkes av den enkelte forbruker.

Havbruksfondets størrelse er usikkert. Produksjonsavgifta er kjent, men ikke auksjonene. Det avhenger av hvordan innretningen til beskatning faller ut. Dette er på høring nå.

Krigen i Ukraina har preget hele verdenssamfunnet og også vår kommune. Det gjenspeiler seg blant annet på ekstra lang leveringstid på mange varer og tjenester.

Vi har tatt imot 200 flyktninger i 2022. Det er stort antall og som krever ekstra innsats fra hele lokalsamfunnet. Det er viktig å bosette, tilby barnehageplasser

samt gode skoletilbud. En god integrering er viktig for både den enkelte og for kommunen.

Arbeidsledigheten er lav og det er vanskelig å få arbeidskraft på de fleste områdene.

Alta kommune har for høyt driftsnivå og årlig netto driftsresultat har vært under handlingsregelen de siste årene. Likevel har vi tatt ned lånebelastning for å kunne investere i fremtiden.

Det jobbes kontinuerlig med omstilling og økonomiutvalget har vedtatt viktige punkter og en utredning av effektmål som skal bidra til varige økonomiske endringer for sunn drift. Økonomiutvalget skal fremlegges status i arbeidet med effektmålene innen midten av februar-23.

Det er mange investeringer som står foran oss i økonomiplanperioden 2023 – 2026.

Alta styrker sin posisjon som regionsenter i nord.

NHO har rangert Alta som en av kommunene med best utvikling i Norge. Årets sterke 38. plass i kommune NM viser at Alta er en attraktiv kommune å bo, arbeide og drive næringsaktivitet i. Næringspolitisk er det viktig å fortsette jobben med å være en god tilrettelegger og samarbeidspartner for innbyggere og næringsliv.

Skillemo næringsområde med tillegg av Altahøyden sør er av landsdelens største utbyggingsområder. I første felt på Skillemo er en rekke aktører i gang med bygging og flere vil starte opp. Etterspørselen både fra etablert næringsliv og nye som ønsker å etablere seg i kommunen vår viser at neste utbyggingsområde, Skillemo 2 må planlegges ferdig og utvikles for å møte næringslivets fremtidige behov og ønsker. Langnes industriområde planlegges brukt til landbasert oppdrett, aktøren har fått utvidet opsjonstiden og skal være i drift i 2023. En realisering av prosjektet fremskynder behovet for et nytt sjørettet industriområde i Alta, som et tillegg til ordinære industriområder som Skillemo og Stengelsen nord.

Vår boligpolitikk.

For å ha en god solidarisk boligpolitikk er det viktig at så mange som mulig skal kunne eie sin egen bolig. Vi mener boliger skal brukes til å bo i og ikke spekuleres i.

Vi ønsker at ungdommene våre skal få mulighet til enklere å komme inn i boligmarkedet. Vi skal sikre en trygg boligetablering for grupper med ulike behov enten det gjelder unge enslige, nylig tilflyttede, barnefamilier eller eldre.

En av styrkene, og årsakene, til Altas vekst har vært muligheten til å få egen enebolig på kommunal selvkosttomt. Vårt mål er å dekke etterspørselen etter kommunale eneboligtomter til enhver tid. En sentral politisk føring til «rullering av boligbyggeprogrammet» som ble vedtatt 12.10-22 er å få en tidligere realisering av regulerte boligfelt og tomter. Flere som står oppført frem mot 2040 bør kunne tilbys til utbygging i 2023-24.

- Det skal innen 1. kvartal 2023 fremmes en sak på fortetning i Gakori, Midtbakken og Kaiskuru med kommunale boligtomter.
- Budsjettvedtak fra 2022 om planlegging av kommunalt boligfelt i Rafsbotn opprettholdes. Første utkast leveres i løpet av første halvår 2023.
- Deler av inntektene av salget av Kåfjord sykehjem skal brukes til å medfinansiere infrastrukturkostnader som vann og avløp for kommunalt boligfelt på Kreta sør, Kåfjord.
- Lille-Komsa er under utbygging. Dette er det først prosjektet der vi som kommune har stilt krav om tilrettelegging av «leie for eie» samt tilvisningsrett. I prosjektet er 15 enheter «leie for eie».
- Det utredes mulighet for å etablere et kommunalt selskap «leie for eie»
- Boligkontoret er godt etablert og det gjøres en god jobb innenfor området. Den viktige jobben er for oss at det skal være lettere å komme seg inn på boligmarkedet for flere enn det er i dag. Mange faller utenfor på grunn av de store kravene til egenkapital ved kjøp av noe eget.
- Det skal fortsatt være fokus på sykefravær og målsettinga er å få sykefraværet under 7%.
- Lederne jobber godt med å jobbe med arbeidsmiljø og fokus på sykefravær. «10-faktor medarbeiderundersøkelse» er et verktøy som

vektlegger indre motivasjon, mestring og kompetanse. Dette må brukes og satses på også i 2023.

- Alta kommune skal videreutvikle sin heltidskultur slik at flest mulig både ønsker og velger hele stillinger.
- Alta kommune skal videreutvikle sin kompetanse i langsiktig turnusplanlegging slik at brukere får en best mulig tjeneste og ansatte får en forutsigbar arbeidstilværelse

Utdanning/rekruttering/

Vakker natur og godt helsetilbud aleine holder ikke for å få ungdommer til å bli boende eller flytte hit. Vi må kunne tilby livskvalitet og attraktiviteter også for de mellom 18 og 35 år.

Utdanning og kompetansebygging er viktige bærebjelker for Alta-samfunnet. Alta har en stor og moderne videregående skole, vi er en universitetsby og vi har Alta Folkehøgskole.

- Høsten 2022 startet Alta kommune i samarbeid med Alta videregående skole et kveldskurs for å kvalifisere flere til å tilfredsstille opptakskravene for å ta høyere utdanning, spesielt innenfor lærerutdanning samt sykepleierutdanning. Dette samarbeidet fortsetter også i 2023.
- For oss er det viktig å få våre ungdommer til å velge yrkesfag på videregående skole. Det må lages en kampanje på SOME før søknadsfristen 2023 går ut i vår (1. mars ordinær søknadsfrist, 1. februar for de med spesielle behov).
- Det må jobbes for relevante studietilbud som regionen trenger. Blant annet er det behov for at flere i Finnmark velger politiyrket. I dag er nordligste studiested for politiutdanning Bodø, et studieløp for politiutdanning bør legges til UIT Alta som har fagmiljø med både sosiokulturell kompetanse knyttet til landsdelen og fokus på det samiske.
- Et annet eksempel er at sykepleierutdanningen som i dag gis som desentralisert tilbud styrkes med et ordinært utdanningsløp med opptak hver høst.
- Alta Kommune har behov for flere lærere innenfor samisk språk. Rekruttering her må være i et samarbeid med Sametinget.

Oppvekst, kultur og integrering

Det igangsatte tverrpolitiske omstillingsarbeidet innen skole som ser på strukturelle endringer for fremtidens Altaskole er nå inne i sin slutfase.

Det er vanskelig å rekruttere nye barnehagelærere og grunnskolelærere på grunn av at få tar slik utdanning, dette arbeidet skal ha stor prioritering.

- Det bør tilstrebes å lyse ut hele faste stillinger.
- Dette skoleåret ble alle ungdomstrinnene MOT-skoler der mye av elevfokuset/opplæringen er knyttet til å gi livsmestring og det å lage robuste ungdommer. Det har vært skolering av MOT-coacher og deres ledere på alle ungdomstrinn. Dette er en viktig satsing som vi ønsker skal fortsette videre.
- Vi kjøper i dag barnehage- og elevplasser i Kvæningen kommune. Før neste opptak (til barnehageår/skoleår 23/24) ønsker vi en utredning på tilbakeføring av ungene til tilbud i egen kommune.
- Innvandrerråd etableres i første halvår 2023.
- I egen kommune får vi økt rammetilskudd fra staten for å dekke opp for bortfall av foreldrebetaling, men det gjelder ikke for plasser vi bruker i andre kommuner.
- Prosjektet med leksefri skole er forsinket blant annet på grunn av uavklar følgeforskning ved UiT. Leksefri skole ved en frivillig skole vil bli igangsatt skoleåret 23/24.
- Vi bestiller en sak som utreder fordeler og ulemper med å endre dagens SFO til aktivitetsskole, der også samarbeid med frivillige organisasjoner, kultur og idrettslag vurderes.
- Vi vil følge opp kommunestyrevedtak om å løfte Altaskolen på nasjonale prøver. Vi ber om en sak til hovedutvalget om kostnader i forhold til i konkretiseringsmaterieell i matematikk, til skolebibliotek for å få oppdatert litteratur som inspirerer elevene til å lese mer samt lesebøker i engelsk.
- Vi ønsker å fortsette Alta kommunes satsing på «utekontakten». Denne enheten skal være en oppsøkende ungdomstjeneste som bedriver systematisk tilstedeværelse på steder i kommunen der ungdom mellom 13 og 23 år befinner seg utenom skoletid.

- Vi fortsetter vår satsing på «Vinterbyen Alta» med blant annet skøytebane og julegate i Alta sentrum.
- Aurora kino har fått en ny og moderne kinosal, denne må benyttes til også andre arrangementer hvor det vil være naturlig. Denne står mye tom og blir ikke benyttet optimalt. Selvsagt må dette skje i samråd med kinoen slik at det ikke går utover deres tilbud.
- Det må sees på mulighet for å brøyte for gående inn til Jordanberget i Vassbotndalen slik at veien kan brukes til fysisk aktivitet for alle aldre og med eventuelle fysiske begrensninger.
- Alta Rideklubb fortsetter arbeidet med å utvikle en ridehall i byen. Alta kommune må i løpet av 2023 tilrettelegge med infrastrukturen rundt dette prosjektet.

Helse og sosial

Klinikk Alta har også under pandemien fått vist at de på en meget god måte kan tilby mer tjenester om de tilføres mer personell og utstyr. Dermed kan det behandles flere nærmere der de bor.

- Et viktig område innen den videre utviklingen av helsetilbudet i Alta er at den indremediske avdelingen i Alta styrkes med stillinger og utstyr og at den blir en akutt indremedisinsk avdeling.
- Vi har store kostnader på utskrivningsklare pasienter. Det må og kan benyttes dobbeltrom til disse for å få ned kostnadene.
- Flyktningetjenesten bidrar og opprettholder kjøkkendrift og annen drift og tjenester på vertshuset eldresenter slik det er i dag
- Åpningstider på middagserveringen på Alta Omsorgssenter må utvides til 1700. Det må fremmes en sak på dette første kvartal 2023 på kostnader knyttet til dette.
- Vi er godt i rute med trygghetsalarmer. De som trenger trygghetsalarmer skal motta dette.
- Vi opprettholder aktivitetstilbudet til demenspasienter. Samhandling med frivilligheten og egne kommunale aktiviteter er en viktig faktor i

denne sammenhengen. Eksempler på dette kan være idrettslag, Huset og Kulturskolen

- Aktivitetstilbudet på Toppen dagsenter til hjemmeboende eldre utvikles videre. Tilbudet er til ikke demente som bor hjemme.
- Livsløpet er for mange allerede satt den dagen barn blir født. Koordinerende enhet gjør en viktig jobb, denne må kommuniseres ut slik at pårørende vet hvor de skal henvende seg med utfordringer som måtte oppstå. En dør inn er fremdeles viktig for oss.
- Første kvartal 2023 må det fremmes en sak om hvilke driftsform Alta krisesenter skal ha.
- Kveldsmat for eldre bør videreføres i en eller annen form, det søkes om midler gjennom tilskuddsportalen.
- Det arrangeres frivilligbørs minimum to ganger pr år.

Tekniske tjenester og miljø

Det er viktig for posisjonen i Alta Kommune å bekjempe sosial dumping. Derfor må kommunen ved kontraktsinngåelser sørge for at alle leverandører innehar tariffavtaler med sine ansatte som regulerer arbeidstid samt godtgjøring for overtid og ubekvem arbeidstid og at dette blir etterfulgt.

- Vi ønsker å ta vare på våre kommunale bygg. Dette vil vi gjøre ved å sette av flere ressurser til vedlikehold av disse slik at de over tid ikke forringes men opprettholdes som gode og tidsriktige bygg. Dette har over tid blitt forsømt og gjennom gradvis økning av ressurser til dette klarer vi å unngå dette.
- Etter mange år med nedskjæringer innenfor sektoren ser man at dette har gått ut over både bygg og mannskap. Posisjonen ønsker i økonomiplan-perioden som å prioritere å få på plass flere bygg-drifere tilsvarende det som er kuttet. Dette for å styrke det planlagte/verdibevarende vedlikeholdet på våre bygg. Posisjonen ønsker et sterkere fokus på å kunne tilby lærlingeplasser innenfor dette feltet.
- Det er stor variasjon på beskaffenheten på kommunale veier i Alta. I 2023 kommer det et stort løft i forhold til dette. Men det vil fortsatt

være kommunale veier som ikke innehar den standarden vi ønsker. Derfor vil vi ha fortsatt fokus på dette feltet også i årene som kommer.

- Alta Kommune har store utfordringer på det kommunale vann-nettet. Her må det gjøres store investeringer i årene som kommer med utskiftning av gamle ledninger som lekker. Vi har altfor stort svinn på denne dyrebare ressursen.
- Anskaffelse av ny spylevogn på selvkostområdet må starte snarest og senest medio 2023. På grunn av lang leveringstid på slikt utstyr er det avgjørende at arbeidet med dette starter i denne perioden. Dette for å kunne holde avløpsnettets operativt til enhver tid. Investeringen er lagt inn i 2025 når det er forventet levering av dette utstyret.
- For å sikre god brannberedskap i distriktene er det helt nødvendig å investere i verneutstyr til mannskapene og oppgradering av branndepotene. Dette legges inn i økonomiplanen i 2024.
- Posisjonen ønsker utarbeidet en sak til hovedutvalget for tekniske tjenester og miljø 1 kvartal på muligheten for ny inn/utkjøring til BUL-hallen og oppgradering av parkeringsareal på kommunal eiendom.
- For at Alta Kommune fortsatt skal kunne betegnes som en trafikksikker kommune må det brukes midler på forskjellige trafikksikkerhetstiltak som å utarbeide trafikksikkerhetsplan og andre konkrete tiltak som fremmer dette. Dette anser posisjonen som så viktig at man ønsker å bruke 350.000 av de årlige TS-midlene for å sikre denne stillingen i årene som kommer. Dette vil ikke gå på bekostning av andre trafikksikkerhetstiltak men heller fremme dette arbeidet. Parkeringsfondet opprettholdes som i dag slik at disse midlene kommer trafikksikkerheten til gode, som også var intensjonen med fondet.
- Alta Kommune har ansvaret for flom-vern i forbindelse med elvene som ligger i kommunen. I den forbindelse må det etableres ny forbygning i nedre del av Eiby-elva. Dette er en kostnad på 3 millioner.
- Klima- og miljøkrav ved kommunale innkjøps- og utbyggingsavtaler skal fortsatt gjelde.
- Posisjonspartiene vil fortsette å prioritere natur og friområder. Vi vil fortsette arbeidet med å tilrettelegge for bruk av Altas friområder og rike natur.
- Vi skal fortsette kildesorteringen i kommunen.

- Kommunale overvanns-grøfter må gjennomgås og sak til hovedutvalget på beskaftenhet og kostnad må synliggjøres.
- På nye bygg må det vurderes mulighet for «grønt tak» for å begrense avrenning av overskuddsvann.

FORSLAG IFM DRIFTSBUDSJETT				
	2023	2024	2025	2026

Behandlingsgebyr lån	-1 750 000	-1 750 000	-1 750 000	-1 750 000
Reforhandling av leieavtaler	-750 000	0	0	0
Ikke økning P-avgift	2 500 000			

FORSLAG IFM INVESTERINGSBUDSJETT				
	2023	2024	2025	2026
Art	beløp			
Ombygging/utskifting kommunale bruer	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Asfaltering kommunale veier	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
SD-anlegg i eksisterende bygg	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Ny forbygning Eiby-elva		3 000 000		
Verneutstyr/oppgradering av branndepot		1 000 000		
Spylevogn			6 000 000	